

שבת פרשת שופטים, ד' אלול, ה'תשכ"ז

ביאור בדרך אפשר

1 הָאָדָם. וּבַהֲקָדִים, שְׂאֵף שֶׁהֶעֱנָן דְּשׁוֹפְטִים וְשׁוֹטְרִים תִּתֵּן
 2 לָךְ גּוֹ' הוּא מְצַוֶּה עֲשֵׂה שֶׁל תּוֹרָה (שְׁמוּטָלַת עַל הַצְּבוּר¹⁰
 3 ולא חובה על כל יחיד בפני עצמו) לְמַנּוֹת שׁוֹפְטִים וְשׁוֹטְרִים בְּכָל
 4 מְדִינָה וּמְדִינָה וּבְכָל פֶּלֶךְ וּפְלֶךְ¹¹, בְּכָל אֹזֶר וְאֹזֶר בְּכָל עִיר
 5 וְעִיר¹² וּבְכָל שֹׁבֵט וְשֹׁבֵט¹³,
 6 כּוֹלֵל גַּם מִיְנוֵי הַסְּנֵהֲדָרִין 1
 7 הכללית לכל עם ישראל, וּמְצַוֶּה זֶה
 8 לְמַנּוֹת שׁוֹפְטִים וְשׁוֹטְרִים נוֹהֲגַת
 9 בְּזִמְן הַבֵּית, וּבְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
 10 בְּלִבְד¹⁴, ואם כן לכאורה אין לכך
 11 מקום ועניין לאחר חורבן הבית ומחוז
 12 לארץ ישראל, ואם כן מה המשמעות
 13 של העיסוק במצווה זו כפי שהיא
 14 בעבודת ה' הרוחנית בנפש האדם, על
 15 כך בא המענה כי מְכַלֵּם מְקוֹם גַּם
 16 לְאַחֲרֵי שֶׁבִטְלוּ סְנֵהֲדָרִין שֶׁהֵם
 17 עֵיקַר הַמִּשְׁפָּט, וְגַם בְּזִמְן הַגְּלוּת
 18 זמן שבו אין המצווה נוהגת ובחוזץ
 19 לְאֶרֶץ, מקום שבו אין המצווה
 20 נוהגת, יִשְׁנֹו הֶעֱנָן דְּשׁוֹפְטִים
 21 וְשׁוֹטְרִים תִּתֵּן לָךְ גּוֹ'
 22 בְּרוּחַנִיּוֹת עַל־כֵּל־פְּנִים,
 23 בְּעִבּוּדַת הָאָדָם, כי המצווה
 24 במשמעותה הרוחנית אכן לא מוגבלת
 25 בגדרי הזמן והמקום, וקיימת תמיד
 26 ובכל מקום שְׁזָהוּ גַם הַדְּיוּק
 27 בְּמָה שֶׁכְּתוּב שׁוֹפְטִים
 28 וְשׁוֹטְרִים תִּתֵּן לָךְ, לְשׁוֹן
 29 יְחִיד, אף שהקיום המעשי הפשוט
 30 של המצווה הוא לא חובת היחיד אלא
 31 חובת הציבור, בכל זאת נאמר "תתן
 32 לך" הַיְנוּ שֶׁעֲנָן זֶה כַּמִּשְׁמַעוֹתוֹ
 33 הרוחנית, כַּאֲמֹר, שִׁיךְ לְכָל אֶחָד
 34 מִיִּשְׂרָאֵל, בְּכָל זְמַן (גַּם בְּזִמְן
 35 הַגְּלוּת) וּבְכָל מְקוֹם (גַּם
 36 בְּחוּץ לְאֶרֶץ) וכפי שיתבאר להלן.
 37 ג) וְהֶעֱנָן בְּזָה, כַּמּוּבָא בִּיאֹר
 38 הַתּוֹרָה' לְאֹדְמוֹר הַצִּמְח צִדְקָה
 39 בְּפִרְשֵׁי¹⁵ שִׁישׁ ב' פִּירוּשִׁים

ביאור בדרך אפשר

40 בְּמָה שֶׁכְּתוּב בְּצִוּוֵי עַל הַמִּשְׁפָּט שִׁישׁ לַתּוֹרָה "שׁוֹפְטִים וְשׁוֹטְרִים" בְּכָל
 41 שְׁעָרֶיךָ. דְּהִנֵּה, בְּפִירוּשׁ הַש"ךְ שְׁפָתַי כֹּהֵן עַל הַתּוֹרָה אֵימָא
 42 מוּבָא שֶׁכָּל שְׁעָרֶיךָ הֵם הָעֵינִים וְאֲזַנִּים, פֶּה יָדִים וְרַגְלִים,
 43 וְנִמְצָא שֶׁמִּפְּרֵשׁ שְׁעָרֶיךָ עַל כָּל הָאֲבָרִים שֶׁל גּוֹף הָאָדָם. אָבָל
 44 בְּסִפְרֵי יְצִירָה¹⁶ אֵימָא מוּבָא
 45 שְׁבַע כְּפוּלוֹת כּוֹ' וּשְׁעָרִים
 46 בְּנִפְשׁ כּוֹ', וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: "שְׁבַע
 47 [אותיות] כְּפוּלוֹת בְּגִיד כְּפָרָת, חֻקֵּן
 48 חֻצְבֵן צֶרְפֵן שְׁקֵלֵן וְהַמִּירָן וְצֶר בֶּהֱן
 49 כּוּכְבִּים בְּעוֹלָם יוֹמִים בְּשַׁנָּה וְשַׁעֲרִים
 50 בְּנִפְשׁ...", וּמִפְּרֵשׁ הַרְאֵב־ד'¹⁷,
 51 שְׁמִבְחִינַת ז' כְּפוּלוֹת הָאוֹתוּת
 52 בְּגִיד כְּפָרָת מְקַבְּלִים שְׁבַע
 53 כּוּכְבֵי לְכַת כּוֹ', וּמֵהֵם מִשְׁבַּע
 54 כּוּכְבֵי הַלֵּכַת מְקַבְּלִים ז' שְׁעָרִים
 55 שְׁבָאָדָם, שֶׁהֵם ב' עֵינִים, ב'
 56 אֲזַנִּים, ב' נְחִירֵי הָאֵף וְהַפֶּה,
 57 שֶׁהֵם אֲבָרִים שִׁישׁ בֵּהֶם פֶּתַח רִשְׁעֵי
 58 וְכֵן מִפְּרֵשׁ אַחֲרֵיכֶן בַּהֲמִשָּׁךְ
 59 בְּסִפְרֵי יְצִירָה' עֲצֻמוֹ¹⁸. וְז'
 60 שְׁעָרִים אֵלֹו בְּנוֹף הָאָדָם הֵם ד'
 61 הַבְּחִינּוֹת הַקְּשׁוּרוֹת בְּאַרְבַּע עֵינִים
 62 מְרֻכְזִים בְּנִפְשׁ: רֵאִיָּה שְׁמִיעָה
 63 רִיחַ וְדַבּוּר, שֶׁהֵן כְּנֻגַד ד'
 64 אוֹתוּת שֵׁם הַיְוֵי¹⁹, עֵינִים
 65 וְאֲזַנִּים (שֶׁהֵם הָאֲבָרִים שֶׁל רֵאִיָּה
 66 וְשְׁמִיעָה) הֵן כְּנֻגַד חֻקְמָה
 67 וּבִינָה, שֶׁהֵן כְּנֻגַד שְׁתֵּי הָאוֹתוּת
 68 הָרַאשׁוֹנוֹת שֶׁל שֵׁם הַיְוֵי, יוֹד – חֻקְמָה,
 69 ה"א – בִּינָה אֵף (שֶׁהוּא הָאֲבָר שֶׁל
 70 רִיחַ) כְּנֻגַד זְעִיר־אֲנַפִּין הַמִּידוּת
 71 שֶׁהֵן כְּנֻגַד הָאוֹת וְאִוֹ אוֹ כְּנֻגַד
 72 תְּפָאֲרַת שֶׁהוּא כְּלוּת הַזְּעִיר־
 73 אֲנַפִּין, כי מידת התפארת (מידת
 74 הַרְחַמִּים) הִיא שִׁלּוּב שֶׁל מִידַת הַחֶסֶד
 75 וּמִידַת הַגְּבוּרָה, שְׁתֵּי הַמִּידוּת

1 בְּעִבּוּדַת הָאָדָם. וּבַהֲקָדִים, שְׂאֵף שֶׁהֶעֱנָן
 2 דְּשׁוֹפְטִים וְשׁוֹטְרִים תִּתֵּן לָךְ גּוֹ' הוּא מְצַוֶּה עֲשֵׂה
 3 שֶׁל תּוֹרָה (שְׁמוּטָלַת עַל הַצְּבוּר¹⁰) לְמַנּוֹת
 4 שׁוֹפְטִים וְשׁוֹטְרִים בְּכָל מְדִינָה וּמְדִינָה וּבְכָל
 5 פֶּלֶךְ וּפְלֶךְ¹¹, בְּכָל עִיר וְעִיר¹² וּבְכָל שֹׁבֵט
 6 וְשֹׁבֵט¹³, כּוֹלֵל גַּם מִיְנוֵי הַסְּנֵהֲדָרִין, וּמְצַוֶּה זֶה
 7 נוֹהֲגַת בְּזִמְן הַבֵּית, וּבְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּלִבְד¹⁴,
 8 מְכַלֵּם מְקוֹם גַּם לְאַחֲרֵי שֶׁבִטְלוּ סְנֵהֲדָרִין, וְגַם
 9 בְּזִמְן הַגְּלוּת וּבְחוּץ לְאֶרֶץ, יִשְׁנֹו הֶעֱנָן דְּשׁוֹפְטִים
 10 וְשׁוֹטְרִים תִּתֵּן לָךְ גּוֹ' בְּרוּחַנִיּוֹת עַל־כֵּל־פְּנִים,
 11 בְּעִבּוּדַת הָאָדָם, שְׁזָהוּ גַם הַדְּיוּק בְּמָה שֶׁכְּתוּב
 12 שׁוֹפְטִים וְשׁוֹטְרִים תִּתֵּן לָךְ, לְשׁוֹן יְחִיד, הַיְנוּ
 13 שֶׁעֲנָן זֶה שִׁיךְ לְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, בְּכָל זְמַן (גַּם
 14 בְּזִמְן הַגְּלוּת) וּבְכָל מְקוֹם (גַּם בְּחוּץ לְאֶרֶץ).
 15 ג) וְהֶעֱנָן בְּזָה, כַּמּוּבָא בִּיאֹר הַתּוֹרָה'
 16 בְּפִרְשֵׁי¹⁵ שִׁישׁ ב' פִּירוּשִׁים
 17 בְּמָה שֶׁכְּתוּב בְּכָל שְׁעָרֶיךָ. דְּהִנֵּה, בְּפִירוּשׁ הַש"ךְ
 18 עַל הַתּוֹרָה אֵימָא שֶׁכָּל שְׁעָרֶיךָ הֵם הָעֵינִים
 19 וְאֲזַנִּים, פֶּה יָדִים וְרַגְלִים, וְנִמְצָא שֶׁמִּפְּרֵשׁ
 20 שְׁעָרֶיךָ עַל כָּל הָאֲבָרִים. אָבָל בְּסִפְרֵי יְצִירָה¹⁶
 21 אֵימָא שְׁבַע כְּפוּלוֹת כּוֹ' וּשְׁעָרִים בְּנִפְשׁ כּוֹ',
 22 וּמִפְּרֵשׁ הַרְאֵב־ד'¹⁷, שְׁמִבְחִינַת ז' כְּפוּלוֹת
 23 מְקַבְּלִים שְׁבַע כּוּכְבֵי לְכַת כּוֹ', וּמֵהֵם מְקַבְּלִים
 24 ז' שְׁעָרִים שְׁבָאָדָם, שֶׁהֵם ב' עֵינִים, ב' אֲזַנִּים, ב'
 25 נְחִירֵי הָאֵף וְהַפֶּה, וְכֵן מִפְּרֵשׁ אַחֲרֵיכֶן בְּסִפְרֵי
 26 יְצִירָה' עֲצֻמוֹ¹⁸. וְז' שְׁעָרִים אֵלֹו הֵם ד'
 27 הַבְּחִינּוֹת: רֵאִיָּה שְׁמִיעָה רִיחַ וְדַבּוּר, שֶׁהֵן כְּנֻגַד
 28 ד' אוֹתוּת שֵׁם הַיְוֵי¹⁹, עֵינִים וְאֲזַנִּים (רֵאִיָּה וְשְׁמִיעָה) הֵן כְּנֻגַד חֻקְמָה וּבִינָה,
 29 אֵף (רִיחַ) כְּנֻגַד זְעִיר־אֲנַפִּין אוֹ כְּנֻגַד תְּפָאֲרַת שֶׁהוּא כְּלוּת הַזְּעִיר־אֲנַפִּין, וְכֵן

(10) חינוך מצוה תצא. (11) רמב"ם הל' סנהדרין פ"א ה"א. (12) רש"י סנהדרין טז, ב. (13) ספרי ריש פרשתנו. (14) פרטי הדעות בזה - ראה אנציק' תלמודית ערך בית דין ע' קנא. וש"נ. (15) ע' תתכב. ע' תתלב. וראה גם רד"ה שופטים ושוטרים העת"ר (המשך תער"ב ח"ב ע' א'קו). (16) פ"ד מ"ד. (17) בפירושו לספר יצירה שם. (18) שם מ"ב. (19) זח"ג רכט, ב. תקו"ז תיקון ע (קכב, א). הגהות הצ"צ לר"ה יהודה אתה - אוה"ת בראשית ח"ח תתקצט, ב (הובא באוה"ת פרשתנו שם), ומציין לעץ חיים שער אח"פ פ"א. ראשית חכמה שער הקדושה רפ"ח.